№ 76 Ausgabe B·

ГОМАН

Беларуская Віленская часопісь
выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Адрэс рэдакцыі: Вільня, Віленская 33.
Адрэс адміністрацыі і экспэдыцыі: М. Стэфанская 23.

Цана з перасылкай і дастаукай да хаты:
на 1 год—10 м. 80 фэн., на ½ году—5 м. 40 ф., на 3 месяцы — 2 м. 70 ф., на 1 мес. — 90 фэн.

Цана абвестак:
на 4-ай старане за радок дробнымі літарамі — 25 фэніг.; дробныя абвесткі—па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці — 60 фэн. за лінейку дробн. друкам

№ 76 (272). Год III. Вільня, 27 верасьня 1918 г. Цана 10 фэн. (5 кап.)

ТЭЛЕГРАМЫ.

26 верасьня.

Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскага: У Даліне Ліс стычкі. Таксама на поўнач ад каналу Лябассэ і ля Мэвр.

Фронт генэрал ан-шэфа ф. Бэн'а: Пасьля заўзятага агню на паўдняўсход ад Эпегі і пры Бэлькур часткавыя наступленьні, каторыя адкінены. Між руччом Оміньён і Соммай непрыяцель вёў далей свае штурмы. Першая атака зламалася пад злучаным агнём артылерыі і пяхоты. Цэнтр ціжару чародных штурмаў быў між Понтруэ і Грыкур. Часова непрыяцель тут задзяржаўся, але контратакай мы яго выкінулі. Па палудні французы вялі атакі між Францілі і Сомм. Апрача дробных адрэзкаў непрыяцель усюды адкінены. За апошнія два дні мы ўзялі больш за 200 палонных.

Фронт нямецкага Насьледніка: На поўнач ад Альман мы ўзялі палонных. На поўнач ад Вайі мы адкінулі наступленьне непрыяцеля. Мы ўзялі тут 50 амэрыканцаў і французаў палонных.

З непрыяцельскіх эскадраў, што атакавалі Франкфурт на Майне і Кайзэрляндэрн, мы зьбілі 7 самалётаў.

БЭРЛІН. 25.IX. **Глаўная Камісія Рэйсхтагу.** Дэпутат Грюбэр ад цэнтру заявіў, між іншым: «Мы маем поўную веру да глаўнай каманды і войска, што яны закасуюць пляны непрыяцеля. Фінляндзкія справы трэба пакінуць разьвязаць фінляндцам. Быўшыя акраінныя народы ў сваім інтарэсе прыблізіліся да Нямеччыны. Мы павінны пайсьці ім насустрэч, шанаваць на практыцы іх права на самаазначэньне і правесьці ў занятых землях самаўпраўленьне як можна скарэй.

Дэпутат Шэйдэман, соцыал дэмакрат, сказаў, між іншым: «Вера вашых непрыяцеляў аб магчымасьці разграміць Нямеччыну—гэта ілюзія, але гэта ілюзія вядзе далей вайну. Берасьцейскі мір не адпавядае нашым паглядам. Мір на ўсходзе, як мы яго жадалі, даў-бы нам магчымасьць перавесьці ўсё войска з усходу на захад. Палітыка Фінляндыі мае абмылкі. Я вельмі жадаю, каб швагра Імпэратара не пайшоў у Фінляндыю. Рэгулюючы справы ўсходня-краёвых дзяржаў, трэба шанаваць права самаазначэньня народаў».

Дэпутат Фішбэк (пастаповай народнай партыі) сказаў, між іншым: «Небасьпека персональнай уніі Балтыкі з домам Гогэнцолернаў здаецца адсунена. Гэта была-б вялікая палёгка ў нашай палітыцы. Фінляндцаў ня можна прымусіць выбраць монархічную форму праўленьня. У сумежным усходніх краёх трэба весьці ясную палітыку свабодную ад жаданьня германізацыі».

Дэпутат Стрэзэман (нацыоналлібэрал) сказаў, між іншым: »Мы згаджаемся з статс сэкрэтаром аб тым, што няможна дапусьціць зьмяніць цяперашнія варункі ў Расеі ўмяшаньнем Нямеччыны. Мы праціўнікі тэорыі расейскага ўраду, але мы манімся так сама чэсна захаваць зроблены з ім мір, ян ён, гэны ўрад, захававаў дагэтуль мір у адносінах да нас. Мы зусім згаджаемся, каб з сумежнымі краямі былі зроблены конвэнцыі, каб можна было ўпарадкаваць там справы. Прыхільнікі адбудовы старой Расеі ня робяць нам ласкі. Аб шчырасьці жаданьня інародцаў Расеі адарвацца ад яе ня можа быць сумлеўку. Нямеччына ня можа проціў волі гэных народаў іх узноў прылучыць да Расеі. Але мы згаджаемсяісьці поруч з новай Расеяй і зробіць з ёй контынэнтальны саюз. Мы згаджаемся з дапаўняючымі ўмовамі, каторыя ў агульных рысах адпавядаюць патрэбам Нямеччыны і Расеі“.

БАЗЭЛЬ. Рады ў Пецярбурзе і Кронштаце выказаліся за абвяшчэньнем вайны саюзьнікам.

МАСКВА. 25.IX. Палкоўнік Шальгін. што арыштаваў у Архангельску новаасnаваны ўрад, арыштаваны і пераведзены на англіцкі ваенны карабель.

ГЭЛЬСІНГФОРС. 24.IX. „Извѣстія“ наказываюць, што чэхаславакі эвакуіруюць сваю глаўную кватэру з Самары.

КОНСТАНТЫНОПОЛЬ. 25.IX. Татарскі ўрад Асэрбейдчана перанёся ў Баку, дзе яго вельмі віталі.

ТОКІО (Рэўтэр). 24.IX. Японская кавалерыя заняла Нерчынск.

АМСТЭРДАМ. У Паўднёвым Валісе між чыгуньнікамі пачалася забастоўка, каторая шырыцца і ў Лёндоне.

БЭРН. Японскі журналіст Токутомі надрукаваў стацьцю, у каторай кажа, што доля назначыла Японіі быць кіраўніком усходняазіятаў, г. зн. траціны ўсяе людзкасьці. Трэба ратаваць Кітай, Сыбір і Індыю. „Азія для азіятаў“.

КОНСТАНТЫНОПОЛЬ. 24.IX. На палестынскім фронце наш рух быў зроблены раўнамерна. Англічане ішлі крок за крокам.

ШТОКГОЛЬМ. 25.IX. Затанула ад міны швэдзкая канонерка «Гундэль». Згінула 19 чалавек.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). **Урадова.** У Атлянтыцкім акеане мы затапілі 26.000 тонн.

Беларускія Вучыцельскія курсы у Сьвіслачы.

Ад 15 кастрычніка 1918 г. да 15 жніўня 1919 г. ў Беларускай Сэмінарыі ў Сьвіслачы будзе адбывацца новы элемэнтарны курс для беларускіх вучыцялёў і вучыцеляк.

Адпаведныя кандыдаты і кандыдаткі ад 18 да 30 гадоў могуць заяўляцца ў сваіх крэйсамтах; мясцовыя—проста ў кіраўніка курсамі інспэктара Бэндзехі, у Сьвіслачы. Там-жа яны даведаюцца аб варунках прыёму.

АДОЗВА!

«Сёлетні год будзе цяжкі і станоўчы. Але трэба моцна дзяржацца. І кожны, хто мае пашану і любасьць да Нямеччыны, мусіць ахвяраваць усё» Гэтыя словы Фрыдрыха Вялікага трэба балей чымся калі спамінаць. Сур'ёзны і цяжкі час, але далей мусіць ісьці барацьба ўсімі сіламі да пачэснага канца. З поўнай сілай непрыяцелі штурмуюць усё нанова проціў фронту, але заўсёды без жаданага рэзультату. Прыраўнаваўшы да нязвычайнага гэроізма там уперадзе, ваенныя цярпеньні і ахвяры тых, што асталіся тут, нязначныя. Аб усім гэтым нам трэба думаць цяпер, як Нямеччына прызывае нас да 9-е ваеннае пазыкі. Цяпер разьвязаваецца доля ўсяго: аб быцьці або ня быцьці Нямеччыны. Дык кожны павіненпадцісацца на **ваенную пазыку!**

У нас па старому.

Калі з народаў Расеі па адрачэньні ад пасаду цара Мікалая спалі аковы, разам з другімі скарыстаў з свабоды і б. Віленскі біскуп кс. Ропп. Яшчэ да свайго назначэньня на Магілеўскага архібіскупа, ён лічыў патрэбным візытаваць тую часьць Віленскай дыэцэзыі, што была на той бок старога фронту.

Трэба ведаць, што паводлуг канонічнага права біскуп толькі тады перастае быць загадчыкам дыэцэзыі, калі пакідае яе з згоды Апостальскага Пасаду. Калі-ж бы яго прымусілі пакінуць сваю дыэцэзыю, а на гэта згоды з боку Папежа ня было, то пастулак гэты будзе бязпраўным і біскуп аж да свайго адрачэньня застаецца праватым біскупам дыэцэзыі і яго пастырскія лісты і загады абавязываюць усю дыэцэзыю як і часовага адміністратара дыэцэзыі.

Расейскі ўрад прымусіў біскупа Роппа пакінуць сваю дыэцэзыю. Апостальскі Пасад на гэтую зьмену ня згадзіўся, а біскуп Ропп ад дыэцэзыі не адрокся, значыць ён застаецца праватым біскупам дыэцэзыі. Выходзячы з гэтага права біскуп Ропп, як добры пастыр, уважаў за патрэбу візытаваць адлучаныя ад Віленскай дыэцэзыі Вялейскі, Дзісьненскі і Ашмянскі паветы, гаварыў казаньні пабеларуску, выдаў пастырскі ліст да духавенства аб патрэбе казаньняў і катахізацыі пабеларуску.

Здавалася-бы, што ўсё ў парадку. Адміністратар дыэцэзыі як толькі даведаўся аб пастырскім лісьце зараз абвясьціў аб волі Пастыра ўсяму духавенству і беларуская мова, як мова народу, увайшла ў касьцёл. Але... гэтак павінна-бы было быць, толькі... ня было.

Адміністратар дыэцэзыі кс. Міхалькевіч, дастаўшы гэты пастырскі ліст... схаваў яго пад сукно, бо паводлуг кс. Міхалькевіча, ён быў неканонічны, дзеля таго, што беларуская мова ў касьцеле забаронена і зсылаюцца на забароне ўжываньня ў касьцеле... расейскай мовы.

Цікаўна толькі, што калі благой памяці царскі ўрад хацеў увясьці ў касьцёл расейскую мову, то палякі разам з беларусамі даводзілі, што між мовай расейскай і беларускай нічога супольнага няма, але калі трэба ўводзіць у касьцёл беларускую мову, тады яна... расейская.

Мы разумеем, што наном „ad morza da morza“ падобным да кс. С—на ў Вільні (каторы прад вайной на адным з сабраньняў казаў: „яшчэ адно пакаленьне, і на Беларусі беларусаў ня будзе,—застануцца толькі палякі“) страшэнна прыкра, што беларускі народ жыве і пачынае варушыцца, мы гэта разумеем, але, паночкі, памятайце тое, што людзі і з воза пападаюць пад воз...

Але вернемся да беларускай мовы. У нас у дыэцэзыі робіцца ўсё магчымае каб недапусьціць толькі да касьцёла беларускай мовы. Хай лепш з нас сьмяюцца ксяндзы, што ня жывуць пад польскай апекай, хай народ не разумее праўд сьв. веры, хай перакручавае як можа польскія малітвы і песьні, хай робіць што хоча, толькі хай ня вымагае беларускай мовы ў касьцёле, бо гэта пашкодзіць... Варшаве.

Як ілюструючыя зразуменьне беларусамі польскай мовы ёсьць гэткія выпадкі:

Была ў нас у доме слуга, вельмі пабожная, але папольску слаба разумела, хадзіла на кожнае ўрачыстае набажэнства па ўсіх касьцёлах. Раз пайшла яна на 40-гадзіннае набажэнства да Вострай Брамы. У такіх здарэньнях у касьцёле бывае выстаўлены Найсьвяцейшы Сакрамэнт і ў гэтым часе гаворацць казаньне аб Ім. Калі раз вярнулася з касьцёла, пытаемся ў яе: „што Марыся бачыла і чула ў касьцёле, ці харошае была набажэнсва?“

„Вельмі харошае казаньне; ксёндз хараша казаў, добра, толькі я нічога не зразумела, усё казаў, што штосьці „wystawiona“, але як я не прыглядалася, але нічога ня бачыла“.

Гэтак бедная Марыся, ходзячы праз тры дні да касьцёла ня бачыла, што быў выстаўлены Найсьвяцейшы Сакрамэнт, прыйшлося нам дома тлумачыць.

А каб тлумачыліся св. абрады пабеларуску, ці такі выпадак быў-бы?

Другі выпадак бну гэткі: Да аднаго пробошча ў Гродненшчыне прыйшоў сялянін дапь на запаведзі. Вось пробошч, экзамінуючы яго, пытаецца ці ведае ён „Модлітву Панскую“. Бедны сялянін, пачухаўшы галаву, кажа: „ойчаньку, скуль-жа я просты мужык, маю ведаць малітву „панскую“.

А паслухайце вы ў касьцёле як наш сялянін пяе папольску набожныя песьні, або як гавора пацеры і сорам і сьмех — гэта не малітвы, а фарс.

Але гэта нашаму польскаму духавенству нічога ня шкодзіць, хай толькі ўсё будзе папольску.

А ў сэмінарыі. Праўда, там цяпер не выганяюць клерыкаў за тое, што называюць сябе беларусамі, але вядзецца сыстэматычная полёнізацыя беларускай маладзёжы, ды выкарыставаюцца ўсе спосабы, каб у сьпіску ня было беларусаў.

А перамены ксяндзоў у дыэцэзыі. Хай толькі на беларускай парафіі паявіцца ксёндз-беларус зараз пастараюцца яго перавесьці на польскую парафію.

Нядаўна быў такі выпадак. З Пецярбурга з акадэміі вярнуўся кс. Станкевіч, сьвядомы беларус. Калі прышлося даць яму парафію, то Адміністратар дыэцэзыі кс. прал. Ганусовіч назначыў у... Дрогічын, Бельскага павету, амаль ня між самымі мазурамі.

Нам здаецца, што хіба знайшлося б мейсца кс. Ст. і на беларускай парафіі і бліжэй Вільні, тым балей, што біскупская курыя жаліцца, што ня мае цэнзараў беларусаў, і адмаўляе апрабат на духоўныя творы і кажа, што ня мае професароў у сэмінарыю для навучаньня беларускай мовы і літэратуры.

Ці ксяндзы бываюць у беларускіх школах? За вынятkам жмені беларусаў і прыхільна да беларусаў настроеных літвіноў — ніхто. А чаму? Бо гэта школы беларускія і паляком бываць у іх ня ўходзіць.

Напр. ужо тры гады, як ёсьць у Сьвіслачы беларуская вучыцельская сэмінарыя. І за гэты час не назначаны ксёндз беларус для навучаньня рэлігіі. А гэта-ж сэмінарысты выйшаўшы на вучыцялёў павінны будуць вучыць рэлігіі дзяцей. Але гэтым вышэйшая польская ўласьць зусім ня цікавіцца, бо гэта... беларускае.

Гэткую мы маем справядлівасьць з бок „братоў“ палякоў.

І. Доубня.

У Вільні і ваколіцах.

× **Беларуская сярэдняя школа ў Вільні.** Маса беларускіх дзяцей, каторыя канчаюць беларускія пачаткавыя школы патрабуе, вучыцца далей у беларускіх сярэдніх школах. Апрача гэтага, беларускія дзеці, каторыя да вайны з прычыны таго, што беларускія школы былі забаронены, вучыліся ў расейскіх школах, цяпер з вывазам расейскіх і неадкрыцьцем беларускіх асталіся без навукі. Так сама дзеці тэй вялікай масы беларускіх уцекачоў, што заро чаюцца цяпер назад, патрабуюць беларускай сярэдняй школы. Дзеля ўсяго гэтага справа беларускай сярэдняй школы стала вельмі пякучай і адкладаць яе нельга.

Беларускі камітэт зрабіў стараньне аб адкрыцьці беларускай сярэдняй школы (у праграме гімназіі). Каб гэтая справа пайшла барждзэй, трэба каб бацькі, каторыя хочуць пасылаць сваіх дзяцей у беларускую сярэднюю школу, цяпэр-жа запісаліся. Запісавацца просяць у Беларускім Камітэце (Віленская 33) і Праваслаўным Камітэце (Вастрабрамская 10).

× **Прыезд прадстаўнікоў Віленскай 2-й гімназіі.** Надовічы ў Вільню прыехалі прадстаўнікі Віленскай 2-й гімназіі. Яны прымуць учасьце ў арганізацыі і навучаньні ў беларускай сярэдняй школе, каторую адкрывае Беларускі Камітэт.

× **Літоўскае асьветнае т-ва** будзе мець свае засяданьні генэральнага сабраньня ад 2-4 кастрычніка ў салі Тарыбы. Апрача спраў т-ва, будзе некальні навуковых прамоў.

× У окружным судзе 18 верасьня разглядалася справа Людвіка Радуты з Цішкоўшчыны Нова-Сьвянцянскага павету. Вінавачаны 21 г. ў начы 13 жніўня набіў сваю жонку, старшую яго на 5 г., паленам і задушыў тады. Вінавачаны кажа, што ён вельмі любіў сваю жонку. Увечары 12 жніўня яго жонка вінавaціла яго ў дзяньгубстве (гультайстве) і казала, што шкадуецца, што ня вышла замуж за другога свайго дзяцюка, каторы быў лепшым за яго. Вінавачаны кажа, што баяўся, каб яго жонка не забіла ў ночы, тым больш, што ў спальні стаяла сякера, чаго дагэтуль ня было. Ен пастанавіў выперадзіць яе, пачакаць, як яна засьне, і забіць. Забіўшы сваю жонку, ён лёг ля яе і спаў да самага раньня, а пасьля пршоў да овае працы. Назаўтрае хацелі арыштаваць яго бацькоў, каторых вінавацілі ў забіўстве, тады ён прызнаўся ў праступку. На жаданьне пракурора акружны суд засудзіў Радуту на сьмерць, бо забіўства спаўшай жонкі толькі дзеля падазрэньня і страху трэба лічыць вельмі цяжкім праступкам.

× Штадтгаўптманн апавяшчае, што ў апошні час украдзена шмат электрычных лічнікоў. Памяшчэньні, у каторых ёсьць лічнікі, трэба заўсёды дзяржаць замкнёнымі і пілнаваць іх. У каго ўкрадуць лічнік, таму мястовае ўпраўленьне ня выдасьць новага.

× Штадтгаўптманн апавяшчае, што публіцы забаронена хадзіць на аэродром (станцыю лётальнікаў) у Парубанку. За нарушэньне гэтага загаду будуць караць да 1000 мар. або турмой да 3 мес.

× **Тэмпэратура.** Найвышэйшая і найніжэйшая тэмпэратура за апошнія дні была (па Цэльсію):

	найвыш.	найніж.
23—24	+ 19,0°	+ 6,8°
24—25	+ 24,8°	+ 9,8°
25—26	+ 19,1°	+ 11,8°

З усяго Краю.

Віцэ-канцлер Паер аб Літве.

Нямецкі віцэ-канцлер ф. Паер 24 верасьня ў глаўнай камісіі Рэйхстага сказаў, між іншым: „Упарадкаваньня Літвы, на жаль, не адбылося так скора, як мы спадзяваліся. Апрацаваньне конституцыйных проектаў законаў, каторым займаецца так многа ўрадаў, займае шмат часу, а імпровізацыя Тарыбы, што хацела даць у асобе гэрцога Ураха неўспадзеўкі краю караля, так сама не памагла разьясьненьню палажэньня. Але і ў Літве палажэньне далей разьвіецца, сьперша паразуменьнем аб конвэнцыях, аканчальнае прыняцьце каторых аднак павінна быць аддадзена будучаму яшчэ ўраду. Для часовай угоды, а так сама і для будучай, пэўне, арганізацыі ўраду, існуе ў асобе Тарыбы орган, каторы, аднак, ня ўсімі прызнаецца; ён складаецца з 20 сябраў розных палітычных кірункаў, але ня мае даволі прадстаўніцтва літоўскага сялянства і зусім ня мае прадстаўніцтва нацыянальных меншасьцей. Нямецкі імперскі ўрад таго пагляду, што пасьля ўгоды аб конвэнцыях задачаў тагочаснага краёвага прадстаўніцтва у Літве будзе клапаціцца аб урадзе. Праўда, што імпэрыя мусіць пры гэтым лічыцца з сваймі інтарэсамі. Нядаўны выбар монарха перад паразуменьнем аб конвэнцыях у кожным здарэньні зроблены порана, ужо ня кажучы аб сумлеўках формальнага характару процi гэтае процэдуры.

У Літве першага верасьня ўведзена, праўда, ваенная, але адпавядаючая балей цывільным формам організацыя. Ува ўсіх паветах Літвы цяпер уведзены паветавыя рады з краёвых жыхараў, каторыя памагаюць паветаваму начальніку ўва ўсіх важных справах. Аб анэксіі краю напэўна ня можа быць гутаркі, хоць мы яму і ня можам даць свабоды, рабіць што хочаш ня лічучыся з намі“.

З менскага жыцьця.

Аб уцекачох. Камісія аб уцекачох пры Радзе Беларускай Народнай Рэспублікі дастала статыстычныя весткі аб лічбе ўцекачоў-беларусаў, адпраўленых Оршанскай камісіяй аб уцекачох за час ад 1 да 13 верасьня.

Праехала ўсяго сем'яў—3,541 ч.

з іх	мужчын	—4,248 „
	жонак	—4,986 „

Усяго 3541 сям'я, 9234 ч.

Перамяшчэньне ксяндзоў.

Як піша «Н. В.» зараз за ксяндзом Годлеўскім загадам р.-к. біскупа Лозінскага перамешчана з старых месц на новыя цэлая група ксяндзоў. З паміж іх заслужоны і паважаны жыхарамі пробашч сьвержэнскага касьцёла, кс. Ясінскі.

Усе перамешчаныя ксяндзы ў той або іншай ступені ўчасьнікі беларускага руху.

Першая вечарына Беларускага Таварыства «Бацькаўшчына.

Першая вечарына Беларускага культурна-асьветнага таварыства «Бацькаўшчына», што была ў нядзелю 15 верасьня ў «Беларускай Хаце», вельмі ўдалася. Агульны збор быў 1821 руб. 63 к., расход 987 руб. 01 к. Чысты збор 830 руб. 67 к.

З артыстычнага боку гуляньнем новага сцэнічнага твору В. Галубка, Першае Т-ва Беларускай драмы дало зразумець, што яно можа папрацаваць і над такімі цяжкімі і вялікімі рэчамі як гэная п'еса. Уражэньне было вельмі добрае. Шкода толькі, што невялічкая сцэна не дала магчымасьці ілюстраваць адпаведна гэту найлепшую п'есу В. Галубка. Пад час антрактаў у салі і сумежных пакоях чулася толькі беларуская мова.

Беларускія спэктаклі на правінцыі.

Беларускі тэатр павялічываецца новымі сіламі і навет новымі труппамі. Наказываюць, што ў вёсцы Старыцы Слуцкага павету арганізавалася новая беларуская труппа каторая добра згуляла сьцяг беларускіх спэктакляў, каторыя далі добры збор. Гулялі «Антось Лата», „Пісаравы імяніны“ і інш.

Менскі вучыцельскі інстытут.

Менскі вучыцельскі інстытут 4 верасьня выехаў з Яраслаўля ў Менск. Прадстаўнікі інстытуту прыехалі 19 верасьня і шукаюць дому пад інстытут. Аб інстытуце можна даведацца ў памочніка дырэктара беларускіх вучыцельскіх курсаў К. Езавітава ў канцэлярыі курсаў (Захараўская вул. дом Беларускай Рады) ад 12—1 г. што дзень.

У інстытут прымаюцца, скончыўшыя вучыцельскую сэмінарыю.

Напады ваўкоў.

З павету Падбродзкага (б. Сьвянцянскі) наказываюць, што там вельмі даходнымі сталі ваўкі. Сабакі баяцца ўначы аставацца на панадворку. Здарэньні, што воўк ля хаты на панадворку душыць сабаку, вельмі частыя. Ваўкі часта дабіраюцца да жывёлы ў хлявох. Бывае, што сяляне каламі і сякерамі праганяюць уначы ваўка з свайго панадворку.

СЭЙНЫ. Генэральны Сэйнскі вікарны-прадат Яўбрайкоўскі, назначаны папежам біскупам-суфраганам у Сэйнах.

КОЎНА. Абодва кіраўнікі нямецкіх профэсыянальных саюзаў Віннік і Умбрэйт, прыехалі сюды дзеля аб'езду нашага краю.

КОЎНА. Малады хлапец украў у рэстаране ля тэатру партыю папірос і цыгар. Ен быў задзяржаны на вуліцы і арыштаваны.

З 20 верасьня шчэзла вучаніца Станіслава Абаровічынка з Малое Госьпітальнае вуліцы № 24. Баяцца праступку.

МІТАВА. Новыя пачтовыя аддзелы адчынеты ў Пільцене, Гробене, Нідэрбартаў, Аннэнбурзе, Добліне, Эльлей, Маёргофе і Шлоке.

БЕЛАСТОК. На Кухарскай вуліцы украдзены з гароду бульба і чырвоныя буракі.

КНЫШЫМ. Забіваньня паляў і цесельскія работы на будову плятформы пры вагзале Кнышым удажкі ў 100 мэтраў, ушыркі ў 15, а таксама мосту удаўжкі 80 мэтр., ушыркі 3 мэтр., аддаюцца ў падрад. Падробнае апісаньне высылаецца за тры маркі. Пропозыцыі на пісьме або на словах прымаюцца ў Беластоку у жалезнадарожнай дырэкцыі 9.

АЎГУСТОЎ. З багора ў Боргскім павеце на 10 кілём. на паўдня ад Аўгустова украдзены рамённы пояс.

ГРОДНЯ. Некалькі дзён назад адзін тутэйшы пан страціў радавы пярсьцёнак. Ен з помаччу «Grodner Zeitung» зьвярнуўся да знайшоўшага з просьбай вярнуць яму дарагую дзеля радавых традыцый рэч. Надовічы прыйшоў да яго расейскі генэрал і аддаў знойдзены ім на вуліцы пярсьцёнак.

ГРОДНЯ. Пачынаючы з 20 верасьня па загаду Штадтгаўптмана ў Горадні ад кожнай каровы трэба аддаваць дзьве кварты малака за грошы.

СКІДЭЛЬ. Па дарозе ў Горадню задзяржаны быў чалавек, каторы вёз туды заколеную сьвіню. Мяса арыштавана.

СЭЙНЫ. Жандарскі патруль злавіў тут двох небяспечных бандытаў, сяляніна Вінцэнта Мікітаніса і расейскага салдата Аляксандра Стрынкевіча. Бандыты мелі ў Аўгустоўскім лесе схоўку ў ваднэй пячуры і трывожылі сваймі нападамі ўсю ваколіцу.

БЕЛАВОДА. Сувальскага пав. У сяляніна Яна Ганчэўскага украдзены ў марцы конь—каштан з выраслам над левым вокам. У маі знайшлі каня ў Ісаака Сэрвянскага ў Філіпове. Сэрвянскі сказаў, што купіў каня ў Шулінскага. Шулінскі сказаў, што купіў у Пранцішка Сараты. Сарата сказаў, што купіў за трыста рублёў гэтага каня ў свайго сваяка. Пранцішка Масальскага, каторы украў каня ў Ганчэўскага. Міравы суд у Сувалках засудзіў Сарату за укрываньне крадзэных рэчаў на 4 мес. турмы, а Шулінскага і Сэрвянскага кожнага на 200 марак штрафу за нарушэньне загаду аб гандлю без пазваленьня коньмі.

БУСЕЛЬНОВА. На тутэйшага старасту быў зроблены данос аб незаконнай дзейнасьці і прычэпцы да сваіх асабістых непрыяцеляў. Зроблены разгляд гэтай справы паказаў, што данос непраўдзівы.

ВЕСТКІ З РАСЕІ.

Уцекі з Расеі.

Цераз дэмаркацыйную лінію на Украіну уцікае шмат сьвяшчэньнікаў, каторых пастрашаюць растрэлам і прызывам на ваенную службу. Большасьць пераадзетыя у сьвецкую вопратку.

«Ізвъстіямъ» тэлеграфуюць: У зьвязку з абвяшчэньнем чырвонага тэррору у Оршы вялікі наплыў маскоўскай, а яшчэ больш пецярбурскай буржуазіі, каторая стараецца выехаць у Кіеў, Одэсу і Варшаву.

ВАШЫНГТОН. Амэрыканскі урад падаў протэст усім урадам нэўтральных і саюзьніцкіх краёў проціў тэррора большэвікоў і жадае агульнага выступленьня проціў іх.

БЭРЛІН (П.Т.А.). Наш генэральны консул у Маскве падаў протэст ураду радаў з прычыны чысьленых арыштаў нямецкіх падданых бяз прычыны, а таксама убійства двох палякоў, што былі пад абаронай генэральнага консульства.

МАСКВА. Урад радаў рэквізаваў увесь, які быў, матар'ял 8 мільёнаў пуд., цаной на 2 з палавінай мільярды руб. 234 мэталічныя фабрыкі, 750 капанак каменнага вугальля, а таксама усе прадпрыемствы, каторыя фабрыкуюць гуму, цукар, аптэчныя тавары і электрычнасьць.

Уводзяцца заместа даўнейшых пашпартаў работніцкія кніжкі, каторыя паказаваюцца мясцовым радам што месяц для запісаваньня у іх абавязковых грамадзкіх работ. Гэныя кніжкі служаць заместа пашпарта у дарозе.

На засяданьні цэнтральнага спаўняючага камітэту 17 верасьня усе аратары казалі, што дзеля ратунку рэспублікі патрэбны самыя срогія меры. Проці сялян, што адмаўляюцца аддаваць рэквізаванае збожжа, трэба ужываць самай вострай сілы. Палажэньне францускага і англіцкага консула, а таксама францускага генэрала Лявэрн вельмі цяжкое.

БЭРЛІН. »Правда» наказывае з Пензы аб арэшце архіва чэха-славакоў. З яго вузім устаноўлена, што чэха-славацкія банды—наймиты англа-французаў за вялікія грошы. Чэха-славацкія салдаты даставалі ад англа-французаў па 200 р. у месяц, апрача харчоў і адзежы.

З усяго сьвету.

Ірляндыя ня хоча быць горшай за чэха-славакоў.

Ірляндзкая газэта „Irisch Independant" з 19 жніўня 1918 г. піша у пярэдняй стацьці: «На прызнаньне Англіяй чэха-славакоў саюзнай дзяржавай сьвет бясумлеўку глядзеў-бы шмат ляпей, каб Англія захацела папраўіць тое, што яна зрабіла у мінушчыне і дала Ірляндыі права і свабоду».

КОЛЕНІЯ. Прынц Фрыдрых Карл Гэссэнскі заявіў, што ён агаджаецца прыняць фінляндзкую корону, калі яна будзе яму запропонована законнымі прадстаўнікамі фінляндзкага народу і калі гэтая пастанова будзе прынята адпаведнай большасьцю.

ТОКІО (В.Т.Б.) (Рэўтэр). Японскае міністэрства вышла у адстаўку.

ВАРШАВА. Кухаржэўскі згадзіўся, як паказываюць газэты, утварыць новае міністэрства.

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкія апавяшчэньні.

20.IX. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскага: На поўнач ад Дікемайдэн і на усход ад Іпра мы узялі 70 палонных. На поўнач ад Мэвр адбіты наступленьні непрыяцеля. На паўдня Арле артылерыйская дзейнасьць павялічылася.

Фронт гэнэрал-ан-шэфа ф. Бэн'а: На паўдня ад Вільлей-Дісьле і на усход ад Энегі мы адабралі у непрыяцеля адрэзкі акопаў што асталіся у апошнія бітвы у яго. Між руччом Омінъён і Соммай артылерыйская бітва павялічылася.

Паруччык Рюмэ скінуў свайго 41 ворага.

25.IX. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскага: Ажыўленыя разьведкі на фланзе. Між Мэвр і лесам Гаврэнькур артылерыйская бітва. Ля Мэвр адкінены наступленьні непрыяцеля.

Фронт генэрал-ан-шэфа ф. Бэн'а: На усход ад Энегі у мясцовых бітвах мы адабралі назад пазіцыі, утрачаныя 22 верасьня. Між руччом Омінъён і Соммай англа-французы пачалі свае атакі проці Сан Кантэн пры артылерыі з панцырнымі аўтомобілямі. У досьвітках непрыяцель уварваўся у Понтрюэ, Рыкур і Франсілі-Селянсі. Контратакамі нашая пяхота і сапёры адабралі пад палудзень Понтрюэ і Рыкур, а таксама вышыню між абедзьвымі мясцовасьцямі у заўзятых бітвах. Франсілі Сэлянсі асталося у непрыяцеля. У рэшты мясцох фронту штурмы ворага зламаліся яшчэ перад нашымі лініямі.

Фронт нямецкага Насьледніка: Між Вэль і Энь нашыя атрады ўварваліся у непрыяцельскія лініі пры Глён і узялі 85 палонных. Іх крэпкая контратака была тут адкінена.

Мы зьбілі 28 непрыяцельскіх самалётаў і шэсьць шароў на прывязі. Паручык Рюмэ скінуў свайго 42 непрыяцеля.

КАЛЯ ВАЙНЫ.

БЭРЛІН (В.Т.Б.) 24.IX. У главнай камісіі Рэйхстага канцлер меў прамову, у каторай між іншым сказаў: «Вялікае абурэньне, каторае ахапіла шырокія кругі жыхарэў з прычыны нашага цяперашняга ваеннага палажэньня неравысшае справядлівую меру. Праўда, што нашае апошняе вялікае наступленьне ня мела спадзяванага шчасьця. Главная каманда была прымушана узяць нашыя далёка высуненыя лініі назад. Палажэньне сур'ёзнае. Але мы ня маем асновы быць слабадушнымі. Мы вынесьлі ужо больш цяжкое. Нашыя ваенныя павадыры Гіндэнбург і Людэндорф справяцца і з цяперашнім палажэньнем. І вельмі раньняя пабедная радасьць непрыяцеляў шчэзьне, але дзеля гэтага патрэбна, каб армія і бацькаўшчына стаялі разам. Тады вал нашых арміяў на заходнім фронце ня будзе прарваны.

БЭРЛІН. 23.IX. Імператар даведаўся да адрэзку фронту на заход між Брэ і Конфлян. Ён выказаў падзяку аўстрыяцкім часьцям, што стаяць на фронце і сказаў, між іншым: «Вы прыйшлі сюды на заходні фронт як таварышы памагчы нам у нашых цяжкіх бітвах, падобна таму як мы балей як адзін раз прыходзілі да вас як верныя таварышы і памочнікі ваяваць за вашую і нашую волю. У Амэрыцы сказалі аб жаданьні адняць у нас Эльзас-Лётарынгію і аддаць яе Францыі. Значыцца, Мы стаём на гэтым фронце, спадзяючыся вялікіх амэрыканскіх спроб».

КОНСТАНТЫНОПОЛЬ (В.Т.В.) 19.IX Цяжкія бітвы на палестынскім фронце цягнуцца далей. Англічане вядуць свае атакі найбольш між узьбярэжжам і чыгункай. Дзеля скарачэньня нашага фронту мы адвялі нашыя сілы на новыя пазіцыі, на поўнач ад ранейшых.

ЦЮРЫХ. «Petit Žurnal» піша, што сёлетні ураджай для Францыі вострая небасьпека. Сёлетні ураджай—смутны абраз. Садовіны зусім няма, таксама гародніны. Дык ня будзе консэрваў. Бульба ледзь даходзіць палавіны леташняй. Збожжа троху ляпей. Гэткім парадкам страх зімы мае асновы і даражыня расьце з дня на дзень.

БЭРН. Ад 18 мая да 13 жніўня нямецкімі падводнымі лодкамі ля амэрыканскіх берагоў затоплена 31 параход.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). 24.IX. Урадова У месяцы жніўні нашыя падводныя лодкі затапілі 420 тысяч тонн. Гэткім парадкам ад пачатку падводнай вайны затоплена 19 мільёнаў 220 тысяч тонн. З іх 11.920.000 тонн англіцкіх.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). 23.IX. У Сярэдземным моры нашыя падводныя лодкі затапілі 20.000 тонн, між імі францускі ваенны транспорт.

БЕЛАРУСКІЯ ПРЫПЕЎКІ.

I. Скочныя.

Лявоніха.

Ты Лявоніха, Лявоніха мая,
Ты харошая, прыгожая мая!
Чаму цябе да паветра не ўзяла,
Як ты мяне за рučаньку павяла.
Чаму цябе ды Пярун не забіў,
Як я цябе маладзенькую любіў?

*

Ты лявоніха, Лявоніха мая,
Лявоніха душа ласкавая,
Чаравікамі пляскавая!
А Лявоніху Лявон палюбіў,
Лявонісе чаравікі купіў.

*

А на вуліцы мяцеліца мяцець,
Па мяцеліцы мой міленькі ідзець,
А ідзець-жа памалюсеньку
А ступаець па ціхусеньку.

*

Ай Лявоніха, Лявоніха мая,
Няхай цябе чорт любіць да ні я.
А дзе-ж тыя кавалёнкі жывуць,
Што новыя тапаронкі куюць,
Куюць, куюць, ды падвараваюць,
Нашых дзевак ды падманваюць.

*

А што б гэта за суседка была,
Каб суседу хлеба-солі не дала?

*

Пуці, пуці, курачка, да дому,
Не рабі-ж ты шкодачкі нікому,
А шкодачка ўсякаму ня міла,
Скажуць, мая курачка зрабіла!

*

На вуліцы дзьве курыцы і пятух
чорны,
У каморы дзьве дзяўчынкі і пастух
дворны.
На вуліцы дзьве курыцы з пятухом
дзяруцца,
У каморы дзьве дзяўчынкі з пастухом
сьмяюцца.

*

Я ў матулькі адна дочачка была,
Як вішанька у садочку цьвіла.
Асталася злому духу мужыку,
Ссушыў мяне як ліпачку*) у духу.
Сушыць, сушыць, ды паправіцца,
Некаму мне моладой пажаліцца.

*) Іншыя пяюць рыбачку.

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтва «Гоман.» Рэдактар Язэп Салавей.

9-ая ВАЕННАЯ ПАЗЫКА

5% Нямецкая Дзяржаўная Пазыка

4½% запісі нямецкага ДЗЯРЖАЎНАГА СКАРБУ лёсаваныя па 110% да 120%

Для аплаты зробленых вайной выдаткоў выдаюцца ізноў 5% Дзяржаўныя облігацыі запісі Імпэрскаго Скарбу для публічнай падпіскі. Урад можэ выплаціць аблігаціі найраней 1-го кастрычніка 1924 году і дзеля гэтаго ня можэ панізіць раней на іх працэнты. Калі урад схочэ пасьля гэтаго тэрміну панізіць працэнты, то ён павінен папярэдзіць аб гэтым і запрапанаваць ўласьнікам аблігацій выплату па номінальнай цане. Гэта самае мае моц і на ранейшые пазыкі. Уласьнікі аблігацый і скарбовых запісей могуць распараджацца імі, як кожнай іншай цэннай паперай (прадаваць, закладаць і т. д.). Прэдпісаньня аб аблігаціях правамоцны і для запісоў у даўгавую кнігу.

Варункі.

1. Мейсцы для падпіскі.

Мейсцам для падпіскі яўляецца Reichsbank. Падпіскі прынімаюцца

ад панедзелку 23 верасьня да серады 23 кастрычніка 1918 году да 1 гадз. па палудні

у канторы гляўн-го Дзержаўнаго Ванку для цэнных папероў у Бэрліне (рахунак для пачтовых чэкоў Бэрлін № 90) і на ўсіх аддзелах Дзержаўнаго банку, якіе маюць кассы. Падпіскі могуць быць зроблены такжэ праз пасрэдство Königliche Seehandlung (Прускі Дзержаўны Банк), Preussische Genossenschaftskasse u Berlnie, Königliche Hauptbank u Niurenburhu і яе аддзелах, а такжэ ва ўсіх банках, у банкіроў і іх аддзелах, ва ўсіх публічных ашчадніцкіх кассах і іх сувязях, у кожным страхуючым жыцьцё таварыстве, у кожным пазычковым таварыстве, у кожным пачтамце; аб падпісках у почтах глядзі цыфры 7. Падпісные лісты можна дастаць ва ўсіх названых вышэй мейсцах, але падпісывацца можна таксама пісьменна, не ужываючы падпісных лістоў.

2. Раздзел. Рост працэнтоу.

Доўгавые аблігаціі выдаюцца па 20,000, 10,000, 5,000, 1,000, 500, 200 і 100 марак з працэнтнымі купонамі, якія аплачываюцца 1 красавіка і 1кастрычніка кожнага году. Рост працэнтоў пачынаецца ад 1 студня 1919 г. Першы купон аплачываецца 1 ліпня 1919 году.

Скарбовые запісі раздзеляюцца на группы і маюць цэннасьць у 20,000, 10,000. 500, 200 і 100 марак, а такімжэ ростам працэнтоў і такіміж тэрмінамі аплаты іх, як у аблігаціях. Да якой группы належыць кожная скарбовая запісь, гэто відаць з яе тексту.

3. Выплата скарбовых запісоу.

Скарбовыо запісы лёсуюцца па группах у студні і ліпні кожнаго году. Першы раз у ліпні 1919 году. І праз 6 месяцоў пасьля лёсаваньня выплачываюцца па 110 марак, за кожные 100 марак номінальнай цаны. Кожны раз лёсуецца гэтулькі групп, вартасьць якіх раўняецца сумме, каторая па пляну павінна быць кожные 6 месяцоў выплачэна.

На лёсаваные скарбовые аблігаціі урад да 1 ліпня 1927 году ня можа выкупіць; пачынаючы ад гэтаго тэрміну, урад мае право іх выкупіць, або са згоды уласьнікоў заменіць 4½% доўгавые аблігаціі на 4%, за каторые пры лёсованьні ўрад будзе плаціць па 115 марак за кожные 100 марак номінальнай цаны. Не раней, як за 10 гадоў, урад ізноў мае право выкупіць рэшту скарбовых запісоў, або даць ўласьнікам іх 3½% доўгавые запісі, за якіе пры лёсованьні ўрад будзе плаціць па 120 марак, за кожные 100 марак номінальных. Выплата пад іншымі варункамі не дапускаецца. Аб выплаце ўрад павінен апавесьціць не пазьней 6-ці месяцоў да тэрміну і выплата павінна адбыцца з раз.

Дзеля аплаты % на Скарбовых запісах і аплаты лёсаваных запісоў ужываюцца што год 5% номінальнай першапачатковай суммы. Заашчаджэные працэнты ад лёсаваных скарбовых запісоў ідуць такжэ аплату іх.

Першаго ліпня 1967 году ня вылёсаваные скарбовые запісы выкупляюцца па цане, якая адпаведне лёсаваным скарбовым запісам (110%, 115% або 120%.)

4. Падпісная цана.

Падпісная цана: для 5% імперскай пазыкі, калі аблігаціі выдаюцца на рукі . . 98.— М.

За 5% імперскую пазыку, калі аблігаціі выдаюцца не раней 15 кастрычніка 1919 году, а пазыка запісываецца ў дзержаўную даўгавую кнігу . . . . 97.80 М.

За 4½% запісі Дзержаўнаго скарбу 98.— М. за кожные 100 марак номінальных з далічэньнем і адпаведных працэнтных грошы.

5. Раздзяленьне пазыкі.

Пасьля акончэньня сроку падпіскі, адбываецца можліва скора паведамленьне падпісчыка, аб адводзе яму жаданай суммы пазыкі. Заплоченые ужо грошы ў кожным разе залічаюцца па пазыку і назад не вертаюцца. Наагул жэ мейсцо, дзе падпісаліся, на пазыку, назначае сумму пазыкі. Асобныя жаданьня а велічыне кожнай ценнай паперы, трэба заявіць пры падпісцы. Калі гэтких жаданьнёў не заяўляецца, то велічыну кожнай ценнай паперы устанаўляе мейсцо падпіскі, паводле свайго пагляду Пазьнейшые жаданьні аб велічыне ценных папероў ня будуць браны пад увагу *).

Да усіх пазычковых скарбовых запісоу, а такжэ да аблігацій Імперскай пазыкі, вартасьцю у 1,000 марак і болей, Дырэкція Імперскага Банку *на жаданьне* выдае *часовые сьведоцтвы*, аб замене якіх аканчацельнымі аблігаціямі будзе у свой час публічна апавешчэно. Замест аблігацій ніжэй 1,000 марак часовых сьведоцтв не выдаецца, аблігаціі будуць пасьпешна прыгатаваны і пэуне выданы у красавіку сёлетняга году.

Калі падпісчыкі на пяцёхпроцэнтную імперскую пазыку на суму менш тысячы марак хочуць закласьці ў пазычковую дзяржаўную касу, то яны могуць дамагацца выдачы ім часовых аблігацый, каб закласьці іх у пазычковай касе. Заявы трэба падаваць там, дзе адбылася падпіска на пазыку. Гэтыя часовыя сьвядоцтвы будуць аддавацца не падпісчыку, а проста ў пазычковую касу.

6. Аплаты.

Падпісчыкі могуць аплаціць падпісаные сумы поўнасьцю, пачынаючы ад 30 верасьня гэтага году; рост працэнтаў за сумы, аплоченые ўжо перад гэтым днём, пачынаецца такжэ толькі ад 30 верасьня.

Падпісчыкі павінны аплаціць:

30%	падпісной	сумы	найпазьн.	6 лістапада г. г.
20%	„	„	„	3 снежня „
25%	„	„	„	8 студня 1919
25%	„	„	„	6 лютага „

Перадчасные аплаты пазваляюцца, але толькі ў круглых сотнях номінальнай вартасьці. На малые падпіскі пазваляюцца аплаты па часьцях такжэ ва ўсякі час, але толькі ў круглых сотнях номінальнай вартасьці. Расплата можэ адбывацца толькі тады, калі сума дойдзе ня меней 100 марак. **Аплата павінна быць зложэна ў тым мейсцы, дзе падпісана.**

200 мільёнаў марак 5% аблігацый імперскага скарбу ад 1914 году (1-е ваеннае пазыкі) сэрыя VI, каторыя належаць па ціражы заплаце 1 кастрычніка сёлетняга году, будуць прымацца да ўплаты па номінальнай цане для ваеннае пазыкі. Падпісчыкам на норыя пазыкі, каторыя буцуць плаціць гетымі аблігацыямі, будуць прылічавацца 5% за 180 дзён пры падпісцы на дзяржаўную пазыку, або 4½% за 90 дзён пры падпісцы на скарбовыя облігацыі. 5% скарбовыя аблігацыі, которымі будуць плаціць падпісчыкі мусяць мець пры сабе ўсо процэнтныя купоны, тэрмін каторым канчаецца 1 красавіка 1919 г.

Знаходзячыеся ў звароце безпрацэнтные сьведоцтвы Імперскага Скарбу прыймаюцца на аплату с 5% вылікам, пачынаючы ад дня аплаты, але не раней, як 30 верасьня, да дня іх тэрміну.

7. Падпіска на почце.

На почце прыймаецца падпіска толькі на 5% Дзержаўную пазыку, пры гэткай падпісцы поўная аплата можэ быць зроблена ужо 30 верасьня і павінна быць зроблена не пазьней 6 лістапада. За поўную аплату да 30 верасьня выдаюцца працэнты за 180 дзён, за ўсе іншые аплаты—да 6 лістапада працэнты выдаюцца за 144 дні, нават тады, калі аплата зроблена перад гэтым днём.

8. Замена.

Падпісчыкам новых 4½% скарбовых запісоў пазваляецца перамяніць такжэ облігаціі і скарбовые запісі папярэдніх ваенных пазык на новые 4½% скарбовые запісі, але кожны падпісчык можэ падаць ня болей, як у двая гэтулькі старой пазыкі (па номінальнай цане), чым падпісаўся на новые скарбовые запісі. Жаданьня аб перамені трэба заяўляць у часе падпісного тэрміну, у тым мейсцы; дзе хто падпісаўся на новые скарбовые запісі. Старые аблігаціі трэба падаць у гэтым мейсцы не пазьней, як 21 сьнежня 1918 году. Падаваючые аблігаціі, на абмен дастаюць спачатку тымчасовые сведоцтвы для новых скарбовых запісоў.

5% доўгавые аблігаціі ўсіх папярэдніх ваенных пазык, будуць перменены без заплаты на новые скарбовые запісі. Падаўцы 5% скарбовых аблігацій, дастаюць 2.25 мар. номінальнай цаны. Падаўцы 4½% скарбовых аблігаціі 4-ай і 5 ай ваеннай пазыкі дастаюць 2.50 маркі за кожные 100 марак номінальнай цаны.

Аблігаціі маючые купоны на студзень і ліпень, падаюцца с купонамі, пачынаючы з 1 га ліпня 1919 году, а аблігаціі, маючые купоны за красавік і кастрычнік, падаюцца с купонамі, пачынаючы ад 1 красавіка 1919 году. Замена правамоцна пачынаючы с 1-го студня 1919 году, так што падаўцы аблігацый с купонамі за апрыль—кастрычнік атрымліваюць назад % са старой пазыкі за чверць году.

Калі хочудь заманіць свае вымогі па доўгавой кнізе, то трэба наперад вытрэбаваць з Упраўленьня Дзержаўнаго доўгу (Berlin S. W. 68, Oranienstrasse 92 (94) доўгавывые аблігаціі. На прашэньні павінна быць адметка аб абмене, і прашэньне павінно быць прэд'яўлено ў Упраўленьне Дзержаўнаго доўгу, не пазьней 13 лістапада гэтага году, тады будуць выданы доўгавые аблігаціі без купонных аркушоў. За выдачу збора не бярэцца. Забарона выдаваць аблігаціі на рукі ня чыніць неможлівай замену. Доўгавые запісы падаюцца не пазьней 21 сьнежня 1918 году у мейсцы падпіскі, аб каторым гаварылося пад цыфрай 1-й.

*) Аблігаціі усіх ваенных пазык на жаданьне падпісчыка захоўваюцца і кіруюцца саўсім дарма канторай Глаўнаго Дзержаўнаго Банку для цэнных папероў у Бэрліне да 1 кастрычніка 1920 году, згодна з яго варункамі аб дэпозытах; гэткі дэпозыт не мае ў сабе для ўласніка забароны распараджацца ім; падпісчык можэ свой дэпозыт узяць ва ўсякі час назад, нават перад канцом тэрміну перахоўваньня. Выдадзеные канторай для цэнных папероў сьведоцтвы аб дэпозыце прыймаюцца ў залог пазычковымі кассамі таксама, як і цэнные паперы.

Бэрлін, у верасьні 1918 г.

Урад Дзяржаўнага Банку

Havenstein. v. Grimm.

ПАЧАТАК ПАДПІСКІ У ПАНЯДЗЕЛАК!